

Ensest ve Çocukluk Çağı Cinsel İstismarı

Aslıhan Okan İbiloğlu
Abdullah Atlı
Remzi Oto
Mustafa Özkan

Dünya Sağlık Örgütü tarafından, çocuğun sağlığını, fiziksel ve sosyal gelişimin olumsuz yönde etkileyen bir yetişkin, toplum veya ülke tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar, biçiminde tanımlanan çocuk istismarı, en geniş anlamda belli bir zaman dilimi içerisinde bir yetişkin tarafından çocuğa, o kültürde kabul edilmeyen bazı davranışların uygulanmasıdır (WHO 2006). İstismar kavramı incelendiğinde; fiziksel, duygusal, psikososyal, cinsel ve ekonomik istismar ile ihmal kavramlarını içerdiği dikkat çekmektedir (WHO 1996). Çocuk ihmali, başta anne ve baba olmak üzere, bakmakla yükümlü yetişkinlerin, çocuğun temel gereksinimlerini ihmal etmeleri sonucunda, çocuğun bedensel, duygusal ya da sosyal gelişiminin engellenmesidir. İhmal ve istismar kavramlarını birbirinden ayıran en temel nokta; istismarın aktif, ihmalin ise pasif olarak ortaya çıkmasıdır (Kaplan 1996).

Mağdurun rızası olmadan, baskı kullanılarak, herhangi bir cinsel hareket veya girişimde bulunarak veya cinsel içerikli sözler ile kişinin fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan zarara uğratılması, cinsel şiddet olarak tanımlanmaktadır (Krug ve ark. 2002). Cinsel ihmal, çocukların cinsel kötüye kullanıma karşı korunmaması veya ilgisiz kalınması, cinsel gelişimlerine gerekli önemin verilmemesi, cinsel istismar ise bir çocuğun tam olarak anlamadığı, yeterli bilgi veya gelişim düzeyine sahip olmadığı için rıza veremeyeceği ya da kanunlara, toplumun sosyal tabularına uymayan cinsel bir aktivite içerisinde yer alması olarak tanımlanmaktadır (WHO 2006). Çocuktan en az 6 yaş büyük bir bireyin, kendi cinsel tatmini için, çocuğa yönelik her türlü cinsel içerikli davranışı, cinsel istismar olarak değerlendirilir (Oral ve ark. 2001).

Çok sayıda nedeni ve trajik sonuçları olan cinsel istismar olgusu, tıbbi, hukuki ve biyopsikososyal bir problemdir (Green 1996). Yapılan çalışmaların sonuçla-

sunda farkındalık sahibi olmaları önemlidir. Bu alanda, yapılacak çalışmalarda multidisipliner bir yaklaşım gerekmektedir. Okullarda çocukların gelişim dönemlerine uygun olarak, kötü amaçlı veya rahatsız edici bir davranışa maruz kaldıklarında bu durumdan nasıl kurtulabilecekleri ve adli birimlere nasıl bildirimde bulunacakları konusunda eğitimlerin verilmesi büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

1. Adalet Bakanlığı (2005) Tutanaklarla Türk Ceza Kanunu. Ankara,TC. Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı.
2. Akbaş S, Turla A, Karabekiroğlu K, Senses A, Karakurt MN, Taşdemir GN et al. (2009) Cinsel istismara uğramış çocuklar. *Adli Bilimler Dergisi*, 8:24-32.
3. Akbaş S, Turla A, Karabekiroğlu K, Şenses A, Karakurt MN, Taşdemir GN et al. (2009) Adli makamlarca çocuk psikiyatrisi polikliniğine gönderilen cinsel istismara uğramış çocukların istismar şekilleri, ruhsal ve fiziksel muayene özellikleri. *Adli Bilimler Dergisi*, 8:1-27.
4. Akıntürk T, Karaman DA (2012) *Medeni Hukuk*. İstanbul, Beta Basım.
5. Aktepe E (2009) Çocukluk çağı cinsel istismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1:95-119.
6. Akyüz G, Şar V, Kuğu N, Doğan O (2005) Reported childhood trauma, attempted suicide and self mutilative behavior among women in general population. *Eur Psychiatry*, 20:268-273.
7. Alikasifoglu M, Erginoz E, Ercan O, Albayrak-Kaymak D, Uysal O, Ilter O (2006) Sexual abuse among female high school students in Istanbul, Turkey. *Child Abuse Negl*, 30:247-255.
8. APA (2013) *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, 5th ed. Washington, DC, American Psychiatric Association.
9. Aral N, Gürsoy F (2001) Çocuk hakları çerçevesinde çocuk ihmali ve istismarı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151:36-39.
10. Aydın B, Akbas S, Turla A, Dundar C, Yuce M, Karabekiroglu K (2015) Child sexual abuse in Turkey: an analysis of 1002 cases. *J Forensic Sci*, 60:61-65.
11. Bahali K, Akçan R, Tahiroglu AY, Avci A (2010) Child sexual abuse: seven years in practice. *J Forensic Sci*, 55:633-636.
12. Bandura A (1977) *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ, Prentice Hall.
13. Bernet W (1997) Practice parameters for the forensic evaluation of children and adolescents who may have been physically or sexually abused. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 36:37-56.
14. Bozbeyoğlu AÇ (2009) *Türkiye’de Ensest Sorununu Anlamak*. Ankara, Nüfusbilim Derneği.
15. Brown GR, Anderson B (1991) Psychiatric morbidity in adult inpatients with childhood histories of sexual and physical abuse. *Am J Psychiatry*, 148:55-61.
16. Burgess AG (1995) Classifying rape and sexual assault. In *Practical Aspects of Rape Investigation: A Multidisciplinary Approach* (Eds RR Hazelwood, AW Burgess). Boca Raton CRC Press.
17. Collins JL, Hamlin WT, Minor MA, Knasel AL (1982) Incest and child sexual abuse. *J Natl Med Assoc*, 74:51-517.
18. Cutajar MC, Paul ME, Oglloff JRP, Thomas SD, Wells DL, Spataro J (2010) Psycho-

Kaynaklar

- pathology in a large cohort of sexually abused children followed up to 43 years. *Child Abuse Negl*, 34:813-822.
19. Dube SR, Anda RF, Whitfield CL, Brown DW, Felitti VJ, Dong M, et al. (2005) Long-term consequences of childhood sexual abuse by gender of victim. *Am J Prev Med*, 28:430-438.
 20. Ekinci Ö, Topçuoğlu V, Çelik T, Bez Y (2010) Cinsel istismara uğrayan ilkokul öğrencilerinde travma sonrası stres bozukluğu. *Ege Pediatri Bülteni*, 17:103-168.
 21. Erdoğan A (2010) Pedofili: klinik özellikleri, nedenleri ve tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2:132-160.
 22. Erdoğan A, Tufan E, Karaman MG, Atabek MS, Koparan C, Özdemir E et al. (2011) Türkiye'nin dört farklı bölgesinde çocuk ve ergenlere cinsel tacizde bulunan kişilerin karakteristik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Derg*, 12:55-61.
 23. Finkelhor D (1993) Epidemiological factors in the clinical identification of child sexual abuse. *Child Abuse Negl*, 17:67-70.
 24. Gaffney D (2003) PTSD, RTS and child abuse accommodation syndrome: therapeutic tools or fact-finding aids. *Pace Law Rev*, 24:271-291.
 25. Golge ZB, Yavuz MF, Basol I (2003) Classifying rape cases in Turkey. *Forensic Sci Int*, 136:296-297.
 26. Göker Z, Aktepe E, Tural Hesapçioğlu S, Kandil S (2010) Referral types of sexually abused children and their clinic and sociodemographic features. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 17:15-21.
 27. Gönültaş MB (2016) Cinsel istismarcıların çocuklara yaklaşım metot ve teknikleri. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 8:289-305.
 28. Görker I, Aygölü F, Demir N (2000) Çocuğa zarar verici davranışta bulunma 3 olgu sunumu. *Çocuk Forumu Dergisi*, 3:32-35
 29. Green A (1996) Child sexual abuse and incest. In *Child and adolescent psychiatry. A comprehensive textbook*. 2nd ed (ED M Lewis):1041-1048. Baltimore, MA, Williams & Wilkins.
 30. Groth AN, Burgess AW, Holmstrom LL (1977) Rape: power, anger and sexuality. *Am J Psychiatry*, 134:1239-1243.
 31. Gürhan N (2015) Her Yönüyle Çocuk İstismar ve İhmali (Sağlık-Yasa-Eğitim ve Aile Boyutu). Ankara Nobel Tıp Kitabevi.
 32. Hazelwood RR (1995) Analyzing the rape and profiling the offender. In *Practical Aspects of Rape Investigation: A Multidisciplinary Approach* (Eds RR Hazelwood, AW Burgess). Boca Raton CRC Press.
 33. Herman JL (1992) *Trauma and Recovery*. New York, Basic Books.
 34. Jacobson A, Richardson B (1987) Assault experiences of 100 psychiatric inpatients: evidence for the need for routine inquiry. *Am J Psychiatry*, 144:908-913.
 35. Jain AM (1999) Emergency department evaluation of child abuse. *Emerg Med Clin North Am*, 17:575-593.
 36. Johnson CF (2004) Child sexual abuse. *Lancet*, 364:462-470.
 37. Kaplan S (1996) Physical abuse and neglect. In *Child and Adolescent Psychiatry. A Comprehensive Textbook*. 2nd ed (ED M Lewis):1033-1041. Baltimore, MA, Williams & Wilkins..
 38. Kaptanoğlu İY (2015) Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. Ankara, Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
 39. Koten Y, Tuğlu C, Abay E (1996) Üniversite öğrencileri arasında ensest bildiri. XXXII. Ulusal Psikiyatri Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı, Sözel Bildiri, s.154, Ankara.

Kaynaklar

40. Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA, Zwi AB, Lozano R (2002) World Report on Violence and Health. Geneva, World Health Organisation. pp: 9-10.
41. Kurtay D, Özkök S, Barlık Y, Yatağan M, Kurtay A, Akman E (2004) Çocuk İhmal ve İstismarına Multidisipliner Yaklaşım. Aydın, T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu.
42. Lange A, de Beurs E, Dolan C, Lachnit T, Sjollem S, Hanewald G (1999) Long-term effects of childhood sexual abuse: objective and subjective characteristics of the abuse and psychopathology in later life. *J Nerv Ment Dis*, 187:150-158.
43. Lanning KV (2001) Child Molesters: A Behavioral Analysis for Law Enforcement Officers Investigating Cases of Child Sexual Exploitation. 4th ed. Alexandria, Virginia, National Center for Missing & Exploited Children.
44. Lum JA, Powell M, Timms L, Snow P (2015) A meta-analysis of cross sectional studies investigating language in maltreated children. *J Speech Lang Hear Res*, 58:961-976.
45. Nasıroğlu S (2014) Çocuk istismarında rehabilitasyon ve tedavi merkezleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6:67-78.
46. Navalta CP, Polcari A, Webster DM, Boghossian A, Teicher MH (2006) Effects of childhood sexual abuse on neuropsychological and cognitive function in college women. *J Neuropsychiatry Clin Neurosci*, 18:45-53.
47. Oaksford KL, Frude N (2001) The prevalence and nature of child sexual abuse: evidence from a female university sample in the UK. *Child Abuse Rev*, 10:49-59.
48. Özmen S, Demirci E, Öztöp DB, Doğan H (2015) Abla istismarı: bir erkek kardeş olgusu. *Anadolu Psikiyatri Derg*, 16:372-74.
49. Perez-Fuentes G, Olfson M, Villegas L, Morcillo C, Wang S, Blanco C (2013) Prevalence and correlates of child sexual abuse: a national study. *Compr Psychiatry*, 54:16-27.
50. Polat O (2000) Çocuk istismarı. *Adli Tıp Dergisi*, 290:207-231.
51. Polat O (2004) *Klinik Adli Tıp*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
52. Polat O (2006) *Cinsel İstismar Rehberi*. İstanbul, Forart Matbaa.
53. Polat O (2007) *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*. Ankara, Seçkin Yayıncılık
54. Resmi Gazete (2005) Çocuk Koruma Kanunu. *Resmi Gazete*, 15/7/2005;25876:1.
55. Resmi Gazete (2014) TCK 5237 sayılı Kanun: Türk Ceza Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun. *Resmi Gazete*, 28.06.2014;29044:14-16.
56. Romans SE, Martin J, Mullen PE (1997) Childhood sexual abuse and later psychological problems: neither necessary, sufficient nor acting along. *Crim Behav Ment Health*, 7:327-338.
57. Russel D (1986) *The Secret Trauma: Incest in The Lives of Girls and Women*. Basic Books, New York.
58. Solmaz Korkut S (1998) *Ensest; Bir tabuya adli tıp yönünden bakış (Uzmanlık tezi)*. İstanbul, TC Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Başkanlığı.
59. Soylu N, Alpaslan AH (2013) Suicidal behavior and associated factors in sexually abused adolescents. *Child Youth Serv Rev*, 35:253-257.
60. Şener E (2001) *Hukuk Sözlüğü*. Seçkin Yayınevi, Ankara.
61. Taner Y, Gökler B (2004) Child abuse and neglect: psychiatric aspects. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35:82-86.
62. Tardif M, Auclair N, Carpentier J (2005) Sexual abuse perpetrated by adult and juvenile females: an ultimate attempt to resolve a conflict associated with maternal identity. *Child Abuse Negl*, 29:153-167.
63. Testa M, VanZile-Tamsen C, Livingston JA (2005) Childhood sexual abuse, relationship satisfaction, and sexual risk taking in a community sample of women. *J Consult*

Kaynaklar

- Clin Psychol, 73:1116-1124.
64. Topçu S (1997) Çocuk ve Gençlerin Cinsel İstismarı. Ankara, Doruk Yayıncılık.
 65. Tutkun H, Şar V, Yargıç Lİ, Özpulat T, Yanık M (1995) Yatarak tedavi görmekte olan psikiyatri hastalarında ruhsal travma yaşantıları ile intihar, kendine fiziksel zarar verme davranışı ve dissosiyatif belirtiler arasındaki ilişkinin incelenmesi. 31. Ulusal Psikiyatri Kongresi Kongre Özet Kitabı, Sözel Bildiri, İstanbul, s:71.
 66. UNICEF (1996) Çocuk Hakları Sözleşmesi. Ankara, UNICEF Türkiye Milli Komitesi.
 67. Ünal ÜK; Engin P, Büyükyazıcı Z (2010) Türkiye’de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması Özet Raporu. Ankara, Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu.
 68. WHO (1996) Violence: a Public Health Priority, Global Consultation on Violence and Health. Geneva, World Health Organisation.
 69. WHO (2006) Preventing Child Maltreatment: A Guide to Taking Action and Generating Evidence. Geneva, World Health Organisation.
 70. Yargıç Lİ, Tutkun H, Şar V (1995) Childhood traumas and dissociative experiences in adulthood. Proceedings of the 5th Spring Conference of the International Society for the Study of Dissociation, Sözel Bildiri, 10-13 Mayıs 1995, Amsterdam, Holland.
 71. Yates A (1997) Sexual abuse of children. In: Textbook of Child Adolescent Psychiatry. 2th ed (Ed JM Wiener):699-709. Washington, American Psychiatric Press.
 72. Yavuz C (2012) Türk Medeni Kanun-Türk Borçlar Kanunu, 10 .baskı. İstanbul, Beta Yayınları.
 73. Yurtcan E (2005) Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar- Yeni Türk Ceza Kanunu. İstanbul, İstanbul Barosu Yayınları.